

(א) נבחרות ס, ג נבחרות סד, ג (ב) נבחרות סד, ג (ג) נבחרות סד, ג (ד) נבחרות סד, ג (ה) נבחרות סד, ג (ו) נבחרות סד, ג (ז) נבחרות סד, ג (ח) נבחרות סד, ג (ט) נבחרות סד, ג (י) נבחרות סד, ג (יא) נבחרות סד, ג (יב) נבחרות סד, ג (יג) נבחרות סד, ג (יד) נבחרות סד, ג (טו) נבחרות סד, ג (טז) נבחרות סד, ג (יז) נבחרות סד, ג (יח) נבחרות סד, ג (יט) נבחרות סד, ג (כ) נבחרות סד, ג (כא) נבחרות סד, ג (כב) נבחרות סד, ג (כג) נבחרות סד, ג (כד) נבחרות סד, ג (כה) נבחרות סד, ג (כו) נבחרות סד, ג (כז) נבחרות סד, ג (כח) נבחרות סד, ג (כט) נבחרות סד, ג (ל) נבחרות סד, ג

תורה אור השלם

- גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אברה ודלק אין להם עוד לעולם בכל אשר נעשה תחת השמש: קהלת ו 1
- הואיב תמו ורבות לנצח וערים נחשת אבר וזרם תהום: תהלים ו 1

אמר ליה האויב פמו חרבות לנלל. דמשמע אע"פ שכבר ממו חרבות לנלל ואין יפה להוירם: אפי' רבי דעניו הוה. הכא לא נהוג עונותא ימירא דאמר משום רבי מאיר ולא רצה לומר כהדיא אמר ר"מ: **פמי עדיף.** מי ששנה משנה וצרייתא סדורין לו כנתינתן מהר סיני: **וחד אמר עוקר הרים.** דחריף ומפולפל צמורה אע"פ שאין משנה וצרייתא סדורין לו כל כך: **רבי יוסף.** קרו ליה סיני לפי שהיו משניות וצרייתא סדורות לו כנתינתן מהר סיני אלל לא היה מפולפל כרצה: **הכל לזיכין למרי חטיא.** כלומר רב יוסף הוא מרי חטיא שמשנה וצרייתא סדורין לו מפי השמועה כנתינתן מהר סיני דמשנה וצרייתא אצוהין דהלכתא: **אומנא לציסיה לא קרא.** שלא רצה לנהוג שררה בעצמו כל אותן השנים שמלך רצה אפילו כהני שררותא שלא רצה

בהן משיח פרק שלישי הוריות

יד.

אפי' אומנא לביתא לא קרא. הרבה מההון עם הולכין לבית האומן להקיד דם. והנכבדים קוראים לאומן ובה לביתם וזכר השפיל עצמו שלא רצה לקרוא את האומן לביתו. ורב האי גאון פ"י כר שולחו מהם סיני עדיף והשפיל רב יוסף עצמו ולא רצה לנהוג שררה אותו לביתו לפי שהיו עושין כל צרכי בביתו של רבה. והרמיה זיל פ"י קר חובלין שהשפיל רב יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה תנינא וכות ענותותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחד מהם כל השנים שמלך רבה ואפי' אומן להקיד דם לא קרא לביתו. והדין פירוש מסתבר לן: אבי ורבה ורב וזר ורבה בר מתנה הוו יתבי כהדי וחו צריכי רישא. כלומר הוי צריכי לבנות ראש עליהם לאותה שעה כדי שישנה להם ויסודר להם משניות ובייחודות והם יקשו לו והוא מתירן ולפי שהיו כלם כהנים וכוונתם ראויה להיות ראשיה ולא אחד מהם כפוף לחבירו ולא היה אפשר לאחד מהם לבנות את השני כדי שלא יתקצו בו שליש או רביעי. לפיכך אמרו כל מאן דאבר מלאת ולא מפריח לחור רישא. אמר כל חד

להביא שום אומן צמון צימו אלל כשהוא רוצה להקיד דם (ב) היה האומן על לציסיה דרבה ושם היה מקומו. ואם דגרסי שלא רצה לנהוג שררות בעצמו כל אותן שנים שמלך רבה כלומר שלא היה לו פנאי להקיד ענמו אלל היה עוסק כל שעה צמורה לפני רבה: **חוייה לאציי דגסה רישא.** כלומר רצה לו הרמת ראש: **נחמני פסח.** ואמור דרשא דמשמא פסקו ליה רבנא. אציי קרו ליה נחמני (א) (ואיכא דאמרי דצלשון גנאי קרי ליה נחמני כלומר עדיין אמה תלמידו של רב נחמן): **חריף ומקשה.** מתוך פלפול ימירא דהוא ליה הוה מקשה ומתירן אלל רצה בר מתנה לא הוה חריף כל כך אלא מתוך שהוא עושה ומועין יפה יפה מסיק אליכא דהלכתא:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

ר"מ לא אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר הרים עדיף **סרב יוסף סיני רבה עוקר הרים שלחו לתמן אויה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף** **דאמר מר הכל צריכין למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה מלך רבה עשרין ותרתי שנין והדר מלך רב יוסף וכל שני דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא חליף אביי ורבה ורבי זירא ורבה בר מתנה הוו יתבי והוו צריכי רישא אמרי כל דאמר מלאת ולא מפריד להוי רישא דכולהו איפריך דאביי לא איפריך חוייה סרבה לאביי דגבה רישא א"ל נחמני פתח ואימא איבעיא להו רבי זירא ורבה בר רב מתנה הי מנייהו עדיף רבי זירא חריף ומקשה ורבה בר רב מתנה מתון ומסיק מאי תיקו:**

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

מנייהו מלאת (דכל הוה) (נבחרות) אפרך ואילו דאביי לא אפרך חוייה רבא לאביי דגבה רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש והצחלת פנים מחמת דלא אפרך ליה מלאת אמר ליה נחמני פתח ואימא דרוש לקמן דמן שמיא פסקי לך רבנא. ופי' רב האי גאון זיל (ב) דאביי נחמני שמו ומפרשי בכמה דוכתי כגמורא וטקט (נן ד) רבנן דבר אחיהו דרבה בר נחמני הוה ותלמידיו וכיון דהוה שמו נחמני כשם אבוהי דרבה לא הוה קרא לו בכל שנותיו נחמני כשם אבוהי אלא הוה קרא ליה אביי בלשון ארמי כארם שקורא אבי וסליק ליה אביי. וכיון שהיה מן האבות והגדולה קרייה רבנן הכי עכ"ד זיל: **אבעיא** להו רבי זירא ורבה בר מתנה הי מנייהו עדיף. נפיק מינה להדיח דמתמי כוז ומצטרך עצמא לחד מנייהו ובעיא הי מנייהו עדיף. ודחשא מפרש (מוה) (מדה) דכלל חד מנייהו. ר' זירא חריף ומקשה מתוך פילפולא היה יורד להקשות ולתירן (מי לא) (מינן) הוה יורד לאסוקי משפעתא אליכא דהלכתא ורבה בר מתנה מתון ומסיק כלומר לא היה מפולפל וחריף כיכ להקשות ולתירן מיד אלא שוהה ומניין יפה עד דמסתלק ליה שמעת' אליכא דהלכתא מאי הי מנייהו עדיף וסלקא בתיקו:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

(א) נבחרות ס, ג נבחרות סד, ג

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

(*) הדרן עלך מסכת הוריות והדרך עלן. דעתן עלך מסכת הוריות ודעתן עלן. לא נתנשי מינך מסכת הוריות ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דתתי:

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. (* חנינא בר פפא רמי בר פפא נתקן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרס בר פפא רביש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויכי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיקך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי גם חיייתי: ברוך אתה יי למדני חסידי: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים. אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שבר והם עמלים ואינן מקבלים שבר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שערותני לסים מסכת הוריות בן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלךך תנחא אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיי ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא. ולאחיא מתיא. ולאסקא לחיי עלקא. ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמקער פולחנא נוכראה מארעא. ולאקבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצימח פרקנה ויקרב משיחא: בחייכוין ובזימכוין ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן. יהא שמה רבא מקבך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושיירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די בארתא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכוין שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריבי ומזוני ריחי ופרקנא מן קדם אבדוהן די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(*) פ"י הונו על זה מתלה בס' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בס' זכיות ח"א פ"ג

(**) ונסיימא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף י"ש"ש צ"כ כבוד רמזים על הזכרת שמות הללון: